

0. Resum

1. Àmbit d'aplicació

2. Demografia

- 2.1** La població segons el gènere
- 2.2** L'envelliment segons el gènere

3. Situació de les dones en el sector agrari

- 3.1** Titularitat de les explotacions agràries
 - 3.1.1** Titularitat segons la tipologia de les explotacions
 - 3.1.2** Titularitat a les explotacions d'agricultura ecològica
 - 3.1.3** Titularitat a les explotacions de joves agricultors
- 3.2** Treballadores a les explotacions agràries
- 3.3** La dona a les organitzacions professionals agràries i a les cooperatives
- 3.4** Formació
 - 3.4.1** Formació professional
 - 3.4.2** Estudis de grau superior

3.5 Ocupació i atur

- 3.5.1** Afiliació a la Seguretat Social
- 3.5.2** Enquesta de població activa

3.6 Les malalties laborals

4. Situació de les dones en el sector pesquer

4.1 Treballadores

- 4.1.1** Treballadores segons el cens de tripulacions
- 4.1.2** Treballadores segons l'afiliació a la Seguretat social

4.2 Formació

5. Situació de les dones en el sector alimentari

5.1 Treballadores

5.2 Formació

6. Dades de violència de gènere a les Illes Balears

La Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació està fermament compromesa a treballar per aconseguir la igualtat de les dones en el sector primari d'aquestes illes. No es tracta només de complir els objectius de l'Agenda 2030 —i, especialment, l'objectiu de desenvolupament sostenible núm. 5, que ens insta a aconseguir la igualtat de gènere—, sinó que és una qüestió de drets humans bàsics: «Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets».

Sempre hi ha hagut dones sembrant i recollint la collita, cuidant els animals, a les llotges de peix, pescant marisc, segant, tallant llenya, manejant tractors i maquinària agrícola, organitzant cooperatives, subhastant bestiar... I, en les darreres dècades, moltes dones veterinàries, investigadores, enginyeres agropecuàries o forestals, dones ambientalistes, expertes en fons marins, en nous cultius, en varietats locals, etc. han estat i segueixen sent aquí. El que volem ara és que totes aquestes dones tinguin visibilitat, reconeixement, presència en la presa de decisions dins cada organisme, empresa o cooperativa... I també una posició d'igualtat dins la família.

El pes de la seva tasca i de la seva presència, tot el que han aportat a la comunitat, contrasta amb les baixes pensions, els escassos títols de propietat de les finques o les llistes d'afiliació a la Seguretat Social, en les quals la majoria dels seus noms ni tan sols apareixen.

El futur que hem de construir passa per tenir aquesta igualtat de drets, visibilitat i remuneració econòmica entre homes i dones. El sector ha de ser un lloc atractiu per poder integrar les joves i els joves que volen desenvolupar una vida professional. Necessitam aquest relleu generacional i el necessitam en igualtat professional i familiar. I necessitam que més dones puguin sentir que tenen la capacitat per desenvolupar la seva carrera professional. Perquè el sector primari no pot ser aliè a la meitat de la població.

Per això, hem de conjuminar esforços per canviar les dades d'aquest informe duit a terme per SEMILLA, una diagnosi de la realitat del sector pel que fa a la presència de les dones.

O. Resum

Quan es focalitzen les dades al sector primari, es constata que la presència de la dona és minoritària.

Aquesta diagnosi té com a objectiu fer un recull de la **informació disponible per gènere en el sector primari de les Illes Balears**, per tal de conèixer-hi la **situació de la dona**.

Segons les dades del patró d'habitants, a les Illes Balears hi ha una **proporció de 49,8 % de població masculina i 50,2 % de femenina**. És a dir, hi ha un **equilibri de gèneres**. Però, a partir dels seixanta anys, s'hi aprecia una lleugera predominança de les dones.

En l'agricultura s'observa una proporció 67 %-33 % en la titularitat de les explotacions.

Aquesta proporció és menor quan es comptabilitza la **feina assalariada**: 77 % homes-23 % dones. Dins les **organitzacions agràries** i les cooperatives, la **presència de la dona és d'un 15 %**.

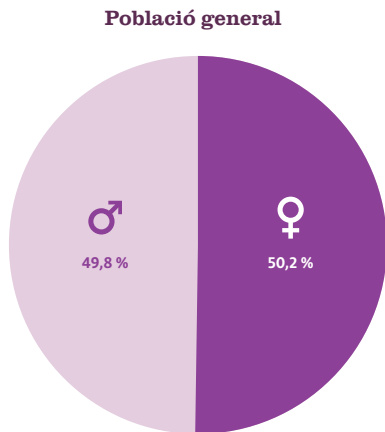
En l'àmbit de la **formació**, als cicles formatius les dones representen un 13 % dels inscrits i a la **universitat** aquest percentatge repunta fins a arribar al 24 %.

En el sector de la pesca és on la presència de la dona és més minoritària.

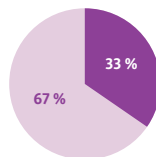
Tan sols un 2 % dels tripulants de naus de pesca són dones i, com a **treballadores**, la seva presència és únicament del 7 %.

En el sector de la indústria agroalimentària, la presència de la dona és més equilibrada.

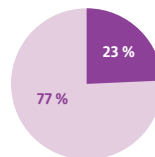
Quan s'observen les dades de treball, es constata la presència del 54 % d'homes i un 46 % de dones. En la **formació professional** relacionada amb aquest sector, les dones inscrites hi constitueixen un 53 %.

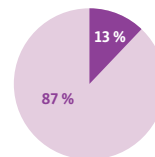
Sector primari agrari

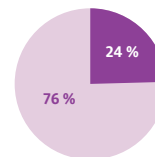
Titularitat

Treball assalariat

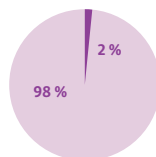

Formació
Cicles formatius

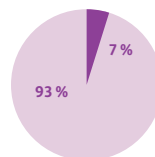

Formació
Universitat

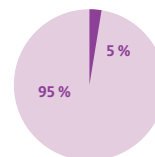
Sector primari pesquer

Tripulants

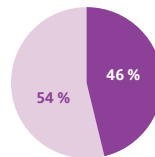

Treball assalariat

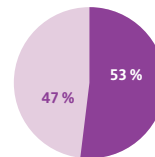

Formació
Cicles formatius

Sector primari agro-industrial

Treball assalariat

Formació
Cicles formatius

1. Àmbit d'aplicació

Segons el Pla de Desenvolupament Rural (PDR) a les Illes Balears, tots els municipis es valoren com a rurals i es considera que no hi ha municipis urbans com a tals. Per tant, les dades següents es refereixen a la totalitat de les Balears.

2. Demografia

2.1. La població segons el gènere

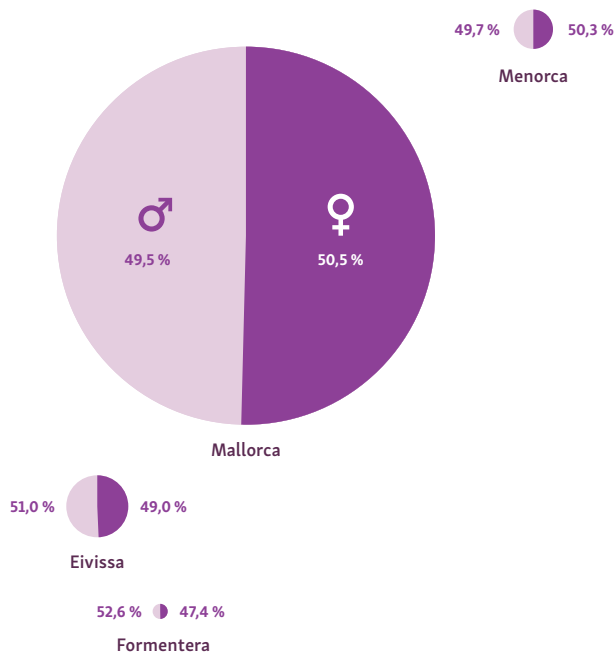
Segons dades del patró d'habitants, la població a les Illes Balears, l'1 de gener de 2018, era d'**1.128.908 habitants**. Aquests es distribueixen de la manera següent:

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
IB	1.128.908	561.803	49,8	567.105	50,2
Mallorca	880.113	435.873	49,5	444.240	50,5
Menorca	91.920	45.656	49,7	46.264	50,3
Eivissa	144.659	73.846	51,0	70.813	49,0
Formentera	12.216	6.428	52,6	5.788	47,4

Font: IBESTAT

Hi ha un equilibri entre gèneres que no varia a Mallorca i Menorca, encara que a Eivissa i Formentera s'aprecia una presència d'homes lleugerament superior.

POBLACIÓ DE LES ILLES BALEARS PER ILLA

Font: IBESTAT

2.2. L'envelliment segons el gènere

Si s'agrupa la població per grups d'edat, es constata de nou l'equilibri de gènere, encara que, a partir dels seixanta anys, s'hi aprecia una lleugera predominança de les dones.

ILLES BALEARS

Edat	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
TOTAL	1.128.908	561.803	49,8	567.105	50,2
0- 24	286.368	146.605	51,2	139.763	48,8
25-29	72.438	35.909	49,6	36.529	50,4
30-34	83.915	41.779	49,8	42.136	50,2
35-39	98.901	50.589	51,2	48.312	48,8
40-44	103.121	53.708	52,1	49.413	47,9
45-49	93.889	48.554	51,7	45.335	48,3
50-54	84.229	42.595	50,6	41.634	49,4
55-59	71.606	35.490	49,6	36.116	50,4
60-64	59.602	28.998	48,7	30.604	51,3
> 65	174.839	77.576	44,4	97.263	55,6

Font: IBESTAT

3. Situació de les dones en el sector agrari

POBLACIÓ PER GRUP D'EDAT (ILLES BALEARS)

Font: IBESTAT

3.1. Titularitat de les explotacions agràries

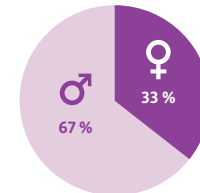
3.1.1. Titularitat segons la tipologia de les explotacions

El FOGAIBA és el titular del Registre d'explotacions agràries de les Illes Balears, on es recullen totes les explotacions que tenen alguna relació amb l'Administració. Al RIA figuren 13.870 explotacions, de les quals es disposa d'informació per gènere per a 12.928.

D'aquestes, quan el titular és una entitat jurídica, s'hi assigna el gènere en funció del gènere del representant de l'entitat. Si hi ha dos titulars, un home i una dona, es computa com un 50 %*. Així, es constata que un 67 % dels titulars són homes.

50%: Dos titulars, un home i una dona

	TOTAL	%
Homes	8.505	67
Dones	4.212	33
50%	211	
TOTAL	12.928	

Font: Registre Insular Agrari, RIA (Fogaiba), a 11-2019

A continuació, s'analitzen les 12.928 explotacions del RIA, de les quals es disposen de dades diferenciades per gènere segons diferents tipus de criteris, per tal de detectar-hi possibles diferències:

CAMP D'ACTIVITAT

50%: Dos titulars, un home i una dona

	Agricultura	A%	Ramaderia	R%
Homes	5.202	63	727	80
Dones	3.095	37	182	20
50%	83		2	
TOTAL	8.380	100	911	100
	Mixta	M%	TOTAL	T%
Homes	2.576	73	8.505	67
Dones	935	27	4.212	33
50%	126		211	
TOTAL	3.636	100	12.928	100

Es pot observar que en la ramaderia la presència de les dones és inferior. El mateix passa a les explotacions mixtes, que són també principalment ramaderes.

RÈGIM DE TITULARITAT

50%: Dos titulars, un home i una dona

	Física	F%	Jurídica	J%	N/A	TOTAL	%
Homes	8.060	67	425	68	20	8.505	67
Dones	4.057	33	139	32	16	4.212	33
50%	1		210			211	
TOTAL	12.118	100	774	100	36	12.928	100

S'observa que la proporció 67%/33% de titularitat home/dona no presenta diferències significatives entre les explotacions constituïdes com a societats o com a titularitat física.

TITULARITAT PER ILLA

50%: Dos titulars, un home i una dona

	Mallorca	Ma%	Menorca	Me%	Eivissa	Eiv%	Formentera	For%	N/A	TOTAL	T%
Homes	6.634	65	568	79	999	70	135	73	169	8.505	67
Dones	3.604	35	120	21	414	30	49	27	25	4.212	33
50%*	115		79		16		1			211	
TOTAL	10.353	100	767	100	1.429	100	185	100	194	12.928	100

Si es classifiquen les explotacions per ubicació geogràfica, s'observa que:

Menorca és l'illa on hi ha menys explotacions amb dones com a titulars.

A **Eivissa i Formentera**, també hi ha menor presència de dones com a titulars, però el percentatge s'acosta al valor global de les Balears.

A **Mallorca** és on hi ha més presència d'explotacions amb titularitat de dones.

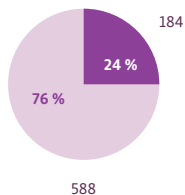
Explotacions prioritàries i explotacions preferents

Per altra banda, dins aquestes 12.928 explotacions de les quals el RIA disposa d'informació per gènere, n'hi ha 772 de prioritàries i preferents. **Les explotacions prioritàries són aquelles on els titulars tenen com a font principal d'ingressos els agraris.** Aquestes explotacions prioritàries tenen un titular home en el 76 % dels casos i un titular dona en el 24 % restant.

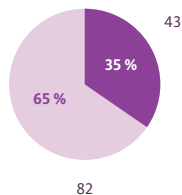
Les explotacions preferents són totes les prioritàries, més aquelles que es troben en alguna de les situacions que indica la Llei agrària a l'article 5, apartat 1.t). Dins aquestes 12.928 explotacions hi ha 125 explotacions preferents (no prioritàries). Aquestes explotacions preferents tenen un home com a titular en el 65 % dels casos i una dona com a titular en el 35 % restant.

Explotacions (12.928)

Prioritàries / preferents (722)

Preferents (125)

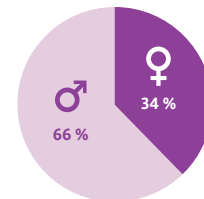

Segons l'enquesta sobre l'estructura de les explotacions agrícoles de l'INE 2016

L'Institut Nacional d'Estadística (INE) du a terme una enquesta sobre l'estructura de les explotacions agrícoles que també ens aporta informació per gènere. El darrer any disponible és el 2016.

Segons aquesta enquesta, a les Illes Balears hi ha 10.264 explotacions. D'aquestes, sols es disposa d'informació per gènere per a aquelles de personalitat física, que són 9.487.

	Titular	%
Homes	6.250	66
Dones	3.237	34
TOTAL	9.487	100

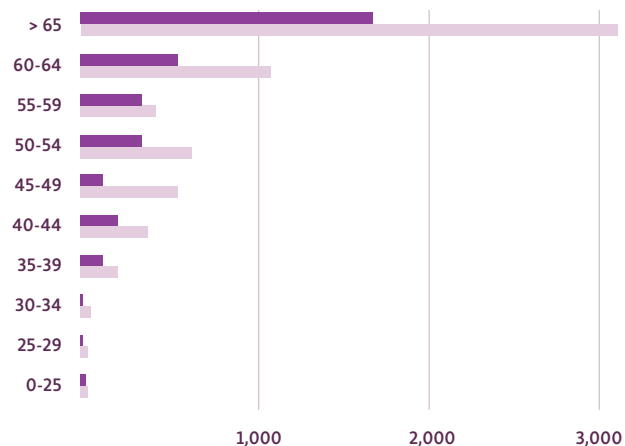

Font: Institut Nacional d'Estadística

La titularitat de les explotacions per part de les dones, al voltant d'un 34 %, presenta valors similars als que s'observen al RIA.

Aquests valors de titularitat per gènere que registra l'INE es poden diferenciar per **grups d'edat**. Segons aquesta classificació, es constata que, encara que el percentatge de titularitat de les explotacions per gènere és ben similar a les dades del RIA, en desglossar **per edats els grups de 45 a 54 anys i els més grans de 60 anys, hi ha menys presència de titularitat de dones.**

TITULARS D'EXPLOTACIÓ PER GRUPS D'EDAT

Font: Institut Nacional d'Estadística (enquesta 2016)

També es poden diferenciar els **valors de titularitat** segons la mida de l'explotació. Així, s'observa que, **a mesura que augmenta la mida de l'explotació, la titularitat és majoritàriament masculina.**

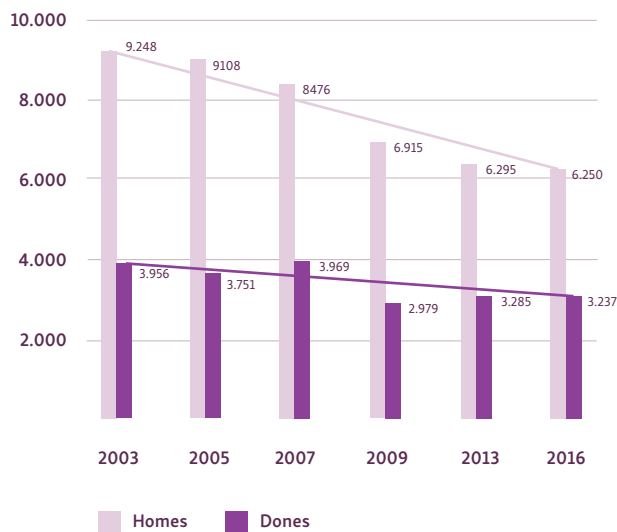
TITULARS D'EXPLOTACIÓ PER MIDA D'EXPLOTACIÓ

Font: Institut Nacional d'Estadística (enquesta 2016)

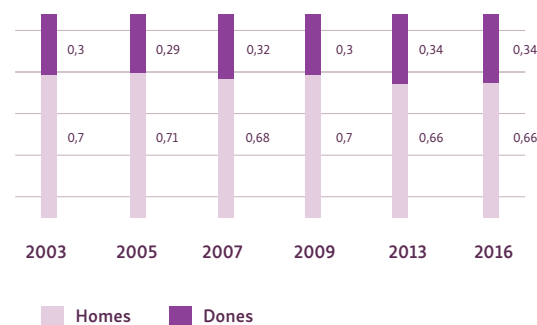
A continuació, es desenvolupa un recull de les **dades de titularitat per gènere** d'aquesta enquesta des de 2003, per tal d'observar-hi l'evolució.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE TITULARS D'EXPLOTACIONS SEGONS GÈNERE

Font: Institut Nacional d'Estadística (enquestes 2013-2016)

EVOLUCIÓ DE LA TITULARITAT D'EXPLOTACIONS SEGONS GÈNERE

Font: Institut Nacional d'Estadística (enquestes 2013-2016)

Segons el recull històric d'aquestes dades, es pot constatar un petit augment de la presència de dones titulars d'exploacions. Des del 2003, ha augmentat quatre punts percentuals la presència de la dona: del 30 % el 2003 al 34 % el 2016.

3.1.2. Titularitat a les explotacions d'agricultura ecològica

Segons les dades facilitades pel Consell Balear de Producció Agrària Ecològica (CBPAE), es comprova que en la titularitat de les explotacions ecològiques el percentatge d'homes és bastant superior al de les dones. Això passa tant en el cas dels productors com en el dels elaboradors.

H: Homes | D: Dones

	TOTAL	H	D	Entitat jurídica			
				Rep. H	Rep. D	H%	D%
Productors	653	310	144	152	47	71	29
Elaboradors	309	55	26	167	61	72	28

Font: CBPAE (dada de l'1/01/2020)

En el cas dels 653 productors, s'hi poden diferenciar els productors per camp d'activitat. De nou, s'observa que en la ramaderia hi ha un percentatge lleugerament superior d'homes titulars.

	TOTAL	H	D	Rep. H	Rep. D	H%	D%
Agricultura	469	223	110	105	31	70	30
Ramaderia/ agricultura	184	87	34	47	16	73	27

Font: CBPAE

Pel que fa als treballadors i a la composició del mateix Consell Regulador, la presència de la dona és més patent, tant entre els treballadors com a la Junta Rectora.

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Treballadors	7	4	3	57	43
Junta Rectora	6	4	3	67	33

Font: CBPAE

3.1.3. Titularitat a les explotacions de joves agricultors

Segons les dades de l'Àrea de Gestió d'Ajudes al Desenvolupament Rural del FOGAIBA, entre **els joves agricultors, la presència d'homes és també molt superior a la de dones**. Encara que, els darrers anys 2016-2019, el nombre total de joves agricultors ha augmentat un 29 % respecte del període 2007-2015, les diferències entre **la presència d'homes i dones s'han mantingut: un 74 % davant un 26 %, respectivament**.

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
2007-2015	334	247	87	74	26
2016-2019	432	320	112	74	26

Font: Àrea d'Ajudes al Desenvolupament Rural (FOGAIBA)

3.2. Treballadores a les explotacions agràries

A l'enquesta de l'INE es disposa d'informació sobre feina familiar: cònjuges del titular, altres familiars (per gènere) i feina assalariada.

	TOTAL	Homes	Dones
TOTAL	9.487	6.250	3.237
Cònjuges del titular	1.914	1.009	904
Altres familiars	4.545	3.134	1.411

Font: Institut Nacional d'Estadística

Aquesta taula indica que a **1.009 de les 6.250 explotacions on el titular és un home, la dona del titular també hi fa feina**. A més a més, hi ha 3.134 explotacions on també treballen altres familiars del titular (fills, germans, pares...). **A 904 de les 3.237 explotacions on la dona és la titular també fa feina el marit i a 1.411 també hi ha treballadors que són altres familiars**.

La taula següent, sobre la feina assalariada fixa, creua les dades sobre el nombre de persones segons gènere i el percentatge de temps treballat a les explotacions:

TEMPS TREBALLAT (%)	Explotació	Homes	Dones
1 a 24 %	794	962	104
25 a 49 %	191	206	32
50 a 74 %	193	262	29
75 a 99 %	261	359	101
100 %	686	1.201	187

Font: Institut Nacional d'Estadística

En aquest cas, també s'observa una **major presència d'homes** en totes les classificacions de temps treballat a les explotacions, en les quals la presència d'aquests és **molt superior a la de les dones en el cas de 100 %** de temps treballat. En la categoria de feina assalariada no s'inclou el titular de l'explotació ni la feina familiar, llevat que rebin un sou de l'explotació.

3.3. La dona a les organitzacions professionals agràries i a les cooperatives

Les taules següents mostren la presència d'homes i dones dins les diferents **organitzacions professionals agràries (OPA) i cooperatives agroalimentàries**. De les tres organitzacions amb dades d'afiliats es constata que **el gènere masculí és el majoritàriament afiliat**.

UP MALLORCA

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Afiliats	2.687	2.331	356	87	13
Treballadors	3	1	2	33	67
Comissió permanent	18	16	2	89	11

UP MENORCA

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Afiliats	94	79	15	84	16
Treballadors	2	0	2	0	100
Comissió permanent	8	6	2	75	25

UPA-AIA

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Afiliats	270	235	35	87	13
Treballadors	2	0	2	0	100
Comissió permanent	6	4	2	67	33

ASAJA BALEARS

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Afiliats*	4.000	3.400	600	85	15
Comissió permanent	45	40	5	89	11

* Les dades de gènere als afiliats són estimacions.

Unió de Cooperatives Agràries de les Balears (UCABAL)

Segons les dades facilitades per UCABAL, dins les categories de nombre de socis, treballadors i consell rector, el percentatge d'homes és molt superior al de dones, el qual arriba al punt màxim al **consell rector**, on el 92 % són homes i només un 8 % són dones.

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Socis	7.751	6.041	1.710	78	22
Treballadors	268	174	94	65	35
Consell rector	259	238	21	92	8

Font: UCABAL

3.4. Formació

En l'àmbit de la formació, la presència de la dona també és minoritària. En els cicles **formatius de formació professional (FP)**, les dones només representen un 13 % de l'alumnat, encara que en els estudis universitaris aquest percentatge augmenta fins al 24 %.

3.4.1. Formació professional

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
TOTAL	305	266	87	39	13
Tècnic en aprofitament i conservació del medi natural	39	37	95	2	5
Tècnic en jardineria i floristeria	64	51	80	13	20
Tècnic en producció agroecològica	9	7	78	2	22
Tècnic en producció agropecuària	27	22	81	5	19
Tècnic superior en paisatgisme i medi rural	38	34	89	4	11
Títol professional bàsic en agrojardineria i composicions florals	111	98	88	13	12
Títol professional bàsic en aprofitaments forestals	17	17	100		0

Font: Conselleria d'Educació

3.4.2. Estudis de grau superior

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
TOTAL	130	99	76	31	24
Grau en Enginyeria Agroalimentària i del Medi Rural	106	83	78	23	22
Màster Universitari. Enginyeria Agronòmica	24	16	67	8	33

Font: Universitat de les Illes Balears

3.5. Ocupació i atur

3.5.1. Afiliació a la Seguretat Social

A continuació, es mostren les **xifres d’afiliació per gènere al sector primari**. Es diferencia entre l’àmbit de l’agricultura i el de la silvicultura.

ASAJA BALEARS

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Agricultura, ramaderia i caça	5.232	4.003	1.229	77	23
Silvicultura	457	346	111	76	24

Dades del darrer dia del 4t trimestre de 2019.
Font: Institut d’Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social i de l’INE.

Aquestes dades es poden diferenciar segons el règim d’afiliació.

AGRICULTURA, RAMADERIA I CAÇA

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Règim especial agrari	2.289	1.929	360	84	16
Autònoms	2.428	1.688	740	70	30
Règim general	515	386	129	75	25
TOTAL	5.232	4.003	1.229	77	23

Font: Institut d’Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social i de l’INE.

SILVICULTURA

	TOTAL	Homes	Dones	H%	D%
Autònoms	44	39	5	89	11
Règim general	413	307	106	74	26
TOTAL	457	346	111	76	24

Font: Institut d’Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social i de l’INE.

A les taules anteriors s'observa que el nombre d'homes afiliats a la Seguretat Social en els àmbits de l'agricultura i la silvicultura és en tots els casos superior al de les dones. Diferenciant per règim d'afiliació, s'observa que en l'agricultura, el règim especial agrari és el que presenta major presència masculina, mentre que en la silvicultura això s'observa al règim d'autònoms.

3.5.2. Enquesta de població activa (EPA)

Segons l'Observatori del Treball de les Illes Balears, el sector primari té poc pes al total de les Illes Balears, i només representa l'1,6 % de l'ocupació. El nombre d'ocupats en el sector primari de les Illes és de 8.800 persones l'any 2018, segons les dades de l'EPA.

Aquest és un sector de l'economia majoritàriament masculí, on els ocupats són un 85,2 % homes i un 15,8 % dones.

Els nous contractes registrats el 2018 per sexe són signats en un 87 % per homes i en un 13 % per dones, seguint la tònica del sector.

Pel que fa als aturats, el 2018, un 70 % eren homes i un 30 % dones.

3.6. Les malalties laborals

Les dades de les quals es disposa són de caràcter nacional. L'any 2006, les malalties compensades com a professionals, recollides al Registre oficial de malalties professionals de la Seguretat Social, van ser de 492 en el sector agrari, de les quals **292 van ser en homes i 200 en dones**. La taxa d'incidència global va ser de 109 malalties professionals per 100.000 treballadors agraris, entre els quals va ser un **1,5 superior en les dones que en els homes**.

Nombre i taxa d'incidència de malalties professionals en l'agricultura a Espanya

2006 | Per sexe per a 100.000 treballadors | C: Casos | I: Incidència

Malalties	Homes		Dones		TOTAL	
	C	I	C	I	C	I
Infeccioses	10	3,1	0	0,0	10	2,2
Neurològiques	38	11,8	30	23,6	68	15,1
Òrgans d. sentits	5	1,5	0	0,0	5	1,1
Respiratòries	5	1,5	2	1,6	7	1,6
Cutànies	35	10,8	27	21,3	62	13,8
Osteomusculars	199	61,6	141	111,0	340	75,5
TOTAL	311	90,3	200	157,5	492	109,3

Font: Publicació de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut al Treball (octubre 2008) a partir de dades de la Subdirecció General d'Estadístiques Socials i Laborals del Ministeri de Treball

No hi ha cap cas de càncer declarat i la malaltia professional més freqüent és l'osteomuscular, dues vegades més freqüent en dones que en homes. En el gran grup de les malalties infeccioses, l'única que es declara a Espanya és la brucel·losi, la qual té tres vegades més casos en els homes. **Les neurològiques corresponen al canal carpià, que resulta dues vegades més freqüent en les dones.** Les malalties respiratòries corresponen en la seva majoria a l'asma professional.

Cal destacar que el nombre de malalties declarades en el sector agrari és molt petit en comparació amb les declarades en els altres sectors econòmics.

4. Situació de les dones en el sector pesquer

4.1. Treballadores

Es disposa de dades de treballadores en el sector pesquer de dues fonts. Per una banda, a través de la **Federació Balear de Confraries de Pescadors**, es disposa de les dades de tripulació per gènere. I, per altra banda, s'obtenen les dades d'afiliació a la Seguretat Social.

4.1.1. Segons el cens de tripulacions 2019

S'observa que la presència de les dones com a tripulació de les naus de pesca és minoritària.

	Tripulants	Homes	H%	Dones	D%
Mallorca	295	289	98	6	2
Menorca	101	97	96	4	4
Eivissa	56	55	98	1	2
Formentera	29	29	100	0	0
TOTAL	481	470	98	11	2

Font: Federació Balear de Confraries de Pescadors

Dins la mateixa Federació, dins els òrgans de govern, la presència de les dones segueix sent merament testimonial: únicament, una dona té presència a la Junta General de les confraries de l'illa de Mallorca, de l'illa de Menorca i de l'illa d'Eivissa.

4.1.2. Segons l'afiliació a la Seguretat Social

Les dades d'afiliació al sector pesquer són les següents:

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
Autònoms	11	6	55	5	45
Règim general	92	78	85	14	15
Règim de la mar	433	417	96	16	4
TOTAL	536	501	93	35	7

Dades del darrer dia del 4t trimestre de 2019.

Font: Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social i de l'INE.

En aquest cas, les dades de la **Seguretat Social** també mostren un sector de pesca i aqüicultura majoritàriament masculí.

4.2. Formació

En l'àmbit de la **formació en matèria de pesca i aqüicultura**, la presència de la dona també és minoritària. En els cicles formatius de formació professional, les dones només representen **un 5 % de l'alumnat**.

	Dones	D%	Homes	H%	TOTAL
TOTAL	12	5	216	95	228
Tècnic en manteniment i control de la maquinària de vaixells i embarcacions	4	4	90	96	94
Tècnic en navegació i pesca de litoral	4	10	37	90	41
Tècnic superior en organització del manteniment de maquinària de vaixells i embarcacions	1	3	39	98	40
Tècnic superior en transport marítim i pesca d'altura	3	6	48	94	51
Títol professional bàsic en manteniment d'embarcacions esportives i d'esbarjo		0	2	100	2

Font: Conselleria d'Educació

5. Situació de les dones en el sector alimentari

5.1. Treballadores

Segons les dades de la **Seguretat Social**, en el cas del sector alimentari, el nombre d'homes i dones està més igualat, encara que els homes hi continuen sent majoritaris (**54 % davant el 46 % de dones**).

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
Autònoms	607	374	62	233	38
Règim general	3.549	1.877	53	1.672	47
TOTAL	4.156	2.251	54	1.905	46

Dades del darrer dia del 4t trimestre de 2019.
Font: Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social i de l'INE.

5.2. Formació

Pel que respecta a la formació dins el món de la **indústria alimentària**, s'observa que, en aquest cas, **hi ha un percentatge lleugerament superior de dones que d'homes (53 % davant el 47 % d'homes)**, a causa, sobretot, de la formació en forneria, rebosteria i confiteria. La resta de formacions d'indústries alimentàries, oli d'oliva i viticultura, tenen una presència majoritàriament masculina, especialment en el sector vitícola.

	TOTAL	Homes	H%	Dones	D%
TOTAL	76	36	47	40	53
Tècnic en forneria, rebosteria i confiteria	47	14	30	33	70
Tècnic en olis d'oliva i vi	15	10	67	5	33
Tècnic superior en vitivinicultura	14	12	86	2	14

Font: Conselleria d'Educació

6. Dades de violència de gènere a les Illes Balears

Dades de l'Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere (Consell General del Poder Judicial)

Les dades relatives a la violència de gènere es donen per partides judicials i, per tant, no estan desagregades per municipi.

Ordres de protecció sobre la dona per partits judicials (2019)

	Denúncies	Ordres de protecció
Palma	4.062	678
Manacor	725	255
Inca	563	81
Maó	173	63
Ciutadella de Menorca	125	43
Eivissa i Formentera	667	148
TOTAL	6.315	1.268

Font: Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere

Això resulta en un 6,8 % de dones més grans de 25 anys que han fet una denúncia.

Les partides judicials no ens donen gaire informació relativa a la mida de la població, ja que agrupen diversos municipis: per exemple, Palma és amb diferència on hi ha més casos, però també és la població amb més habitants.

Aquestes dades estan diferenciades per variables, com ara si la víctima és espanyola o estrangera, si és major/menor d'edat, etc.

Podeu trobar les dades al web de Serveis Socials:
<http://www.caib.es/sites/estadistica/ca/estadistiques-28558/>

A l'Estat espanyol, des de l'any 2003, i segons les xifres oficials:

1.070 dones han mort assassinades per les parelles o exparelles.

A la nostra Comunitat Autònoma són 37 les dones mortes.

Les dones víctimes de violència masclista i el seu entorn poden contactar amb:

**INSTITUT BALEAR
DE LA DONA (24 H)**
971 17 89 89
639 837 476 | Whatsapp

016 | Atenció a les víctimes
112 | Urgències

El darrer informe que ha publicat el Ministeri d'Igualtat sobre les dones víctimes de violència de gènere en el món rural ens dona eines per poder començar a implementar-les en les nostres comunitats, empreses, cooperatives i ajuntaments.

https://violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaencifras/estudios/investigaciones/2020/estudios/vg_mundorural.htm

Creim que és obligat llegir-lo i dur a terme entre totes i tots el compromís comú per erradicar les morts, les violències de gènere i masclistes que afeixuguen la nostra societat.

De les conclusions que es deriven de l'informe, cal destacar que gairebé totes les dones entrevistades han romàs en les relacions de maltractament durant molts d'anys, una mitjana de vint anys. Raons com la dependència econòmica, la por del que diran, la por de la reacció del maltractador, el fort control social i familiar, el desconeixement dels recursos de protecció i atenció o la desconfiança cap a l'efectivitat d'aquests són alguns dels arguments que expliquen la llarga permanència en aquesta situació de maltractament.

Des de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, tenim el compromís ferm de seguir treballant per eliminar qualsevol forma de violència contra les dones. L'any 2021 hem proposat presentar el Pla d'Igualtat al sector i fer feina conjuntament amb totes les organitzacions per implementar-lo.

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE
**Plantem igualtat, pesquem drets,
cuinem oportunitats.**

És important aquesta coordinació entre totes les parts per poder dur a terme aquesta tasca, però també de tots i cadascun de nosaltres, com a ciutadania, per aconseguir una societat plena i segura per a totes i on qualsevol classe de violència contra les dones sigui erradicada.

APICULTORA **PAGESA** JUBILADA PESCADORA
PATRONA TRACTORISTA HELICULTORA **CUINERA** PODADORA
MARINERA **CELLERERA**
SILVICULTORA **FLORICULTORA** TÈCNICA FORESTAL MICÒLOGA
LLENYATERA **EMPRESÀRIA**
ENGINYERA AGRÒNOMA **BIÒLOGA**
VITICULTORA
TÈCNICA AGRÍCOLA
AGRICULTORA **COOPERATIVISTA** RECOL·LECTORA
PASTORA **OLIVARERA** FRUCTICULTORA PRODUCTORA
AQUICULTORA **RAMADERA** TEIXIDORA DE XARXES TONEDORA **INVESTIGADORA** ENÒLOGA
VITICULTORA MANESCALA